

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Missis votiuis Sanctae Mariae, & alijs. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

Sabbati, in quo ieiunandum esset, testatur *Moyſes Aegyptius de temp. capit. de Sabb. & cap. de ieiunio*, neque Domini-

co die ieiunare debemus *distin. 76. capit. utinam*, & passim dicitur à Sanctis Patribus.

4 *m* *Missâ Vigilâ in Aduentu occurrentis, dicitur cum commem. Feria Aduentus, licet de ea non sit factum Officium, Vigilâ Natiuitatis excepta.*

m *Missâ Vigilâ*. Dicitur eadem ratione, quam supra diximus de Vigil. infra Octauam, quia propriâ Missâ cedere debet minus propria diei.

Occurrit licubi Festum nouem lectionum in Vigilâ intra Aduentum, & quaesitum est, quo ordine in Missâ de Festo dicantur orationes de Aduentu, & Vigilâ, & an Euangelium Vigilâ legatur in fine? Respondi: orationem de Aduentu dici ante orationem Vigilâ; quia, licet de

Missâ Vigilâ alius sit ordo; in Missâ tamē alia dignior est oratio, quæ dicitur in Officio, similē fere casum habes in festo S. Leonis 28. Iunij, in cuius Missâ oratio de Vigilâ posterior est, licet in Sabbato Missâ Vigilâ præferatur Missâ de oct. S. Ioannis. Euangelium vero non legitur in fine; quia nec in officio legitur; neq; in Missâ quatuor Temporum legitur de Vigilâ quæ occurrit in ea.

5 *Si in Quadragesima, & Quatuor temporibus occurrat Vigilâ, dicatur Missâ de Feria cum commemoratione Vigilâ.*

Missâ in his casibus concordat integrè cum Officio, & cessat ratio, quam supra diximus; propriam Missâ cedere debere Missâ non ita propriâ; neque po-

pulus eget monitione ad ieiunium, quod significatur per Missâ propriam Quadragesimæ, seu Quatuor Temporum.

6 *Tempore Paschali non dicitur Missâ de Vigilâ, nisi in Vigilâ Ascensionis, qua tamen non ieiunatur, sicut nec in Vigilâ Epiphaniæ.*

Cur non ieiunatur in his Vigilâ? dicimus non ieiunari, quia lex nulla est de his

ob lætitiâ Natalis Domini, & Resurrectionis eiusdem.

De Missis n̄ Votiuus S. Mariæ, & alijs. IV.

*V*otiuus. Large hic sumitur votum pro voluntate, & desiderio. Missâ igitur, quæ pro voluntate dicuntur, Votiuæ nuncupantur, non tamen debet esse voluntas irrationabilis, puta, vt Sacerdos

breuiorem celebret Missâ &c. Votiuarum autem Missarum est mentio in *vita Sancti Germani Antistodori. c. 16. apud Sur. Tom. 4.*

1 *IN Sabbatis non impeditis festo Duplici, Semiduplici, Octaua, Vigilâ. Feria Quadragesimæ, vel Quatuor temporum, vel Officio alicuius Dominicæ, quæ supersit, in præcedens Sabbatum translato, dicitur Missâ de S. Maria secundum varietatem temporum, vt in fine Missalis ponitur.*

2 *In Aduentu autem licet Officium non fiat de S. Maria in Sabbato, dicitur tamen Missâ principalis de ea, cum commem. de Aduentu, nisi fuerint Quatuor tempora, vel Vigilâ, vt supra.*

Sabba.

Sabbatum dicatum esse constat Beata Virgini Deipare. Missa vero Sanctæ Mariæ in Sabbato dicenda auctor fuit Albinus Caroli Magni Præceptor, qui rogatu Bonifacii Archiepiscopi Maguntini eam instituit vna cum alijs, de Trinitate, de Angelis, de Spiritu Sancto, & de Cruce, quæ adhuc sunt in vsu. Meminit huius ritus *Micrologus capit. 60.* Urbanus II. in *Concil. Claramontan. 1096.* Officium in Sabbato B. Virgini destinavit *Radulph. prop. 20.* & à Monachis Ecclesiæ Occidentalis inducendum esse hunc ritum *An. 1056. scribit Baronius. Durand. autem in Ration. lib. 4. cap. 1.* quinque affert causas. Prima est, & secundum eundem originaria, quod olim Constantinopoli, cum ante quandam Imaginem B. Virgini penderet velum, quod eam velabat, in sexta Feria post Vesperas recedebat velum, nullo mouente, & cælum versus deferebatur, ita, vt à populo imago tota conspici posset: celebratis autem in sabbato Vesperis, descendebat ipsum velum, & velabat imaginem, vt prius, vsque ad sequentem Feriam sextam, quo miraculo fancitum est, vt eo die semper de B. Virgine cõtaretur. Altera est, quia in Sabbato post mortem Christi tota fides in sola Virgine mäsit; quæ tamē ratio à modernis Theologis, & merito, reprobatur. Tertia, quia dies Sabbati est quali ianua ad Dominicum diem, quo significatur æterna vita; Maria vero est ianua Cæli, & Porta lucis fulgida. Quarta est, vt coniungatur festiuitas Matris cum solemnitate Dominica, quæ est Filij. Quinta, vt sit festiuis dies ille, quo Deus ab omni opere quieuit: requieuit autem in Maria, vt in Tabernaculo suo.

Et licet in Aduentu Rubrica præscribat Missam conuentualem de B. V. non excludit tamē priuatas Missas; imò à for-

tiori in ferialibus eas concedit, cum ea quotidie dici queant, quando nõ est Dominica, neque duplex: & eo casu scilicet in Sabbato etiam in priuatis Missis dicitur Hymnus Angelicus, *ex tit. 8. num. 4.* Ex prædictis orta est quæstio: An Missa de B. V. in Sabbato ratione officij de eadem, dicenda sit Votiuæ? Affirmat *Castaldus in Praxi libr. 2. sect. 6. c. 4. num. 2. cum Ruzibi citato:* quia, inquit, officium B. V. in Sabbato est ex voto ecclesiæ. Potior esset ratio, si diceret; de ea tradi sub titulo, De Missis Votiuis, de quo nunc agimus. Negant alij, quia, de ratione Votiuæ Missæ est, quod non correspondeat officio, vt dicitur *infratit. 15. nu. 5.* at hæc correspondet officio; ergo non est votiuæ. Sed quæstio est de nomine. nam Votiuum quidem dicitur, quod à voto habet originem; sed minus propria dicitur Votiuum quod in Sabbato ex antiquo voto Ecclesiæ dicitur. Hodie namq; est in præcepto officium cum Missa de B. V. in Sabbatis non impeditis, vt supra, & probamus *Tomo 2. sect. 8. c. 9. num. 1.* Proprie igitur illud est Votiuum, quod est merè voluntarium, & ad libitum fit, sine peccato: neque proprie Missa de B. V. in Sabbato, ratione officij, quod est in præcepto, potest dici Votiuæ. Titulus autem de Missis Votiuis comprehendit omnes, etiam minus proprie votiuas; vnde supra *num. 2.* facit Ecclesiæ de præcepto Votiuam Missam de eadem B. V. in Sabbatis Aduentus, vbi cantatur conuentualis Missa, quæ, cū non respondeat officio de Aduentu, Votiuæ est; non tamen ad libitum omitti queat, ob illud verbum: *dicitur:* quod est præceptiuum, & confirmatur, quia Missa de B. V. in Sabbato, ratione officij simplicis, debet cantari post Sextam, vt *infra tit. 15. nu. 2.* Votiuæ autem post Nonam, *ibid. nu. 5.* non est ergo Votiuæ.

- 3 Alijs diebus infra Hebdomadam, quando Officium fit de Feria, & non est resumenda Missa Dominica præcedentis, quæ fuerit impedita, (exceptis Ferijs Aduentus, Quadragesima, Quatuor temporum, Rogationum, & Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis votiuis, etiam in principali Missa, quæ vocatur Conuentualis, secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatum, cum commemoratione Ferie, de qua factum est Officium. Quæ tamen Missa, & omnes

A 4 alia

alia Votiuā in Missis priuatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est duplex, cum commemoratione eius de quo factum est Officium. & commemorat. item festi Simplicis, si de aliquo occurrat eo die fieri commemorationem in Officio. Id vero passim non fiat, nisi rationabili de causa. Et quoad fieri potest, Missa p̄ cum Officio conueniat.

Ab Albino institutore Votiuarū Missarum alius decretus fuerat Ordo; nam in Dominica dicebatur Missa de Trinitate, Feria secunda de Sapientia, Feria tertia de Spiritu sancto, Feria quarta de Charitate, Feria quinta de Angelis, Feria sexta de Cruce, Sabbato de S. Maria; *Microlog. sup.* nunc autem Feria sexta, & Sabbato immutatis, & remanentibus, vt prius in Feriam secundam translata est Missa de Trinitate, quæ est propior Dominicæ; Missæ de Angelis, & de Spiritu Sancto Ferias inter se commutauere: Feria scilicet tertia data Angelis, quia natura proximiores Trinitati; Feria quinta Spiritui Sancto, & Sanctissime Eucharistiæ; illi quidem fortasse, quia die quinta creationis, aquæ, super quas Spiritus Dei ferebatur, omne reptile, & omne volatile produxerunt; huic autem, quia eo die instituta fuit à Christo Domino. Missa de Sapientia non est amplius in vsu; & Missæ de Charitate suffecta est Missa Apostolorum Petri & Pauli flagrantium p̄ alijs amore, & charitate, vel quia ea Feria Romani sunt ingressi, vt ab erudito viro se didicisse scribit *Vicecom. lib. 3. de rit. Missæ cap. 18.* Denique Missa de Cruce, cui addita est alia de Passione, assignata fuit Feriæ sextæ, in qua Christus Cruci affixus fuit, cuius ritus auctores facit Monachos occidentales *An. 1056.* Card. Baronius. Sed Aleuinum censeo potius assignasse certis diebus Missas votiuas; quia Pelag. II. meminit Præfationis de Trinit. & S. Gregor. habet Introitum Missæ de eadem in suo Antiphonario.

o *Non est duplex.* Vtrum in Dominicis dici poterit votiuæ? nequaquam: quia supra dicitur: *alijs diebus infra Hebdomadam,* hoc est, a Dominica ad Dominicam, & expressius dicitur hoc idem circa finem Missalis, in Rubrica posita inter Missas votiuas post Missas de B. V. in hæc

verba: *Alia Missæ Votiuæ pro diuersis rebus, quæ dici possunt quocumque die nisi fuerit Dominica, vel officium Duplex: eadem enim est omnium Votiuarum ratio, vnde & præcedentes Votiuæ Missæ ferijs particularibus (nulla Dominicæ) fuerunt assignatæ in Rubrica ante easdem, & de Dominica quidem, quia Festiuæ est, congrua est Rubrica; de Duplici vero tum quia Duplex solemnitate quando non est duplex: & hoc recte quidem, tum quia Duplex solemnitatem habet, tum quia in Festis inferioris gradus pluralitas Orationum, & in preparatione, gratiarumue actione post Missam non duplicatæ Antiphonæ minus inægrumant Missæ Votiuæ, quàm in Festis duplicibus; in quibus vna tantum Oratio dicitur, & prædictæ Antiphonæ duplicantur. ex quo consequenter dicendum est, prohiberi Votiuas in ijs etiam diebus, in quibus prohibetur fieri de Festo duplici; argumento à fortiori sumpto; nempe infra Octauam Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in fer. 4. Cin. in Hebdomada maiori, in Vigilijs Natiuit. Domini, & Pentecostes; & ita decreuit Sacra Rituum Cong. die 28. Aug. 1627. Tamen pro re graui, de qua infra, poterunt cantari Missæ Votiuæ, etiam in Festis non maioribus; cantata item altera de die.*

Neque putes huic Rubricæ derogari in Pontificali Romano, in ordinatione presbyterorum, quibus in fine præscribitur, vt post primam Missam celebrent alias de Spiritu Sancto, de Beata Virgine & pro Defunctis: id enim intelligitur, saluis Rubricis Missalis, alioquin absolum esset, celebrata prima Missa in Natali Domini, in tribus Festis sequentibus recitare Missas votiuas prædictas, & pro Defunctis, vt patet.

Dubitatum est: An exceptio Missarum votiuarum in Dominicis intelligatur etiã quando

quando in die feriali sit officium de Dominica anticipata post Epiphaniam, seu Pentecosten, seu oct. Natiu. Domini: sed vere verba Rubricæ sonant ipsum diem Dominicum, qui colitur à populo, cui non conuenit Missa votiuu priuata.

p. Cum Officio conueniat. Rubrica loquitur de priuatis Missis. nam Conuentualis Missa debet semper concordare cum officio. *capit. cum creatura. de celebrat. Miss.* vbi verbum *mandamus* obligat ad mortale, *ex Bonacin. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 7. § 4. n. 7. cum communi; & in c. quidam, & in cap. & hoc de consecr. dist. 1. lege Azor. lib. 10. cap. 32. quest. 7.* & nota, quod neque omitti potest pro Missa Defunctorum in d. *cap. cum creatura.*

* Ex quibus Sacra Rituum Congregatio die 35. Iunii 1611. & die 28. Ianuarij 1612. Deceuit teneri Canonicos omnino ad cantandam Missam de die, vt lucrentur distributiones. & die 16. Ianuarij 1627. duo respondit: alterum, quod ob Missam votiuam, seu pro Defunctis, non potest omitti Missa conuentualis; quod

intellige, salua eadem hac Rubrica de Votiuis assignatis singulis diebus in fine Missalis, cum officio de Feria, & pro Defunctis *tit. seq. numer. 1. & 2.* alterum est, quod neque potest introduci consuetudo in contrarium ritum. & quoad illud primum persistit in eadem sententia die 12. Iulij 1628.

Conuentualis igitur Missa erit semper de die, vel in Feriali officio erit Votiuu, vt supra; secundum ordinem dierum assignatum in fine Missalis; non autem votiuu ad libitum cleri, seu laicorum: priuata vero Missæ poterunt dici Votiuæ quæcumque in diebus non duplicibus, neque Dominicis, non seruato dicto ordine dierum, arbitrio rationabili celebrantis. non tamen conuenit, puta infra octauam Beatæ Virg. dicere Votiuam de eadem; tum quia magis colitur B. Virgo cum Missa de octaua, tum quia secunda oratio esset de eadem B. V. cuius recitatur officium; tum quia sit satis obligationi pro Missa Votiuu, si recitetur longior Missa festiuu.

De Missis Defunctorum. V.

1. q. Prima die cuiusque mensis (extra Aduentum, Quadragesimam, & tempus Paschale) non impedita Officio Duplici, vel Semiduplici, dicitur Missa principalis generaliter pro Defunctis sacerdotibus, & benefactoribus, & alijs. Si vero in ea fuerit festum Simplex, vel Feria, que propriam habeat Missam, aut resumenda sit Missa Dominica precedentis, qua fuit impedita, & infra Hebdomadam non occurrat alius dies, in quo resumari possit: in Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis recitentur due Missæ, vna pro Defunctis, alia de festo Simplici, vel Feria prædicta. Sed in Ecclesijs non Cathedralibus, nec Collegiatis, dicatur Missa de die cum commemor. generaliter pro Defunctis.

q. Prima die. Suffragiorum pro defunctis in Calendis mentio est apud Alcuinum de diuin. Offic. qui excludit tempus Paschale *cap. de exequijs mortuorum.*
r. Dicantur due Missæ. Cur due Missæ in occurfu cum festo simplici, vel Feria prædicta? quia in Missa de Defunctis non potest fieri commemoratio de Festo, ne-

que de Feria; neque omitti debet semel in mense quod eius fieri potest, Missa principalis pro Defunctis in Collegiatis; neque item omitti Feria prædicta, vel Festum simplex. Heu, negligitur hæc Rubrica, quæ tamen habet verbum; *Dicantur*: quod est præceptiuum.

2. Præterea s. Feria secunda cuiuscumque Hebdomada, in qua Officium sit de Feria, Missa principalis dici potest pro Defunctis. Si autem fuerit propria Missa